

RAZISKOVALNA NALOGA

OŠ Gustava Šiliha Laporje

60 LET GASILSTVA V LAPORJU

Raziskovalno področje: Zgodovina

Mentorica:
Marjeta Čas

Avtorja:
Lucija Ačko
Pahič Rok

Lektorica:
Albina Avsec

Laporje, marec 2006

ZAHVALA

Zahvaljujema se mentorici, gospe Marjeti Čas, ki je vztrajno prenašala najino lenobo in naju usmerjala do tega, kar je nastalo.

Hvala tudi gospe Albini Avsec za lektoriranje najine raziskovalne naloge.

Posebna zahvala velja vsem anketirancem in še posebej intervjuvancem: Peru Todoroviču, Bogdanu Mastinšku, Slavku Uršiču, Mariji Onič, Francu Ačku in Francu Pahiču.

Še enkrat vsem iskrena hvala!

POVZETEK

Z raziskovalno nalogo sva želela raziskati in osvetliti delovanje Prostovoljnega gasilskega društva Laporje nekoč in danes. Še posebej naju je tematika zanimala zaradi visokega jubileja: 60-letnice uspešnega delovanja društva, ki ga bodo proslavili od 23. do 25. junija letos. Ker sva tudi sama aktivna mladinska člana društva, je bila za naju naloga velik izziv.

Predvsem naju je zanimalo, kam segajo začetki delovanja Prostovoljnega gasilskega društva, kdo so bili ustanovni člani društva, kje so imeli prvo orodjarno, kakšna je bila gasilska oprema v preteklosti, katere odmevne akcije so gasilci izvedli, kako se je društvo moderniziralo in kakšen je pomen gasilskega društva danes.

Ugotovila sva, da je bilo Prostovoljno gasilsko društvo Laporje skozi celotno obdobje delovanja kljub slabi opremi in težkim pogojem dela zelo uspešno. To dokazujejo številne odmevne akcije gašenja požarov in pomoč ljudem ob drugih elementarnih nesrečah. Nenazadnje pa o tem najbolj objektivno povedo krajani Laporja, ki—sodeč po anketah—naše gasilce zelo visoko cenijo.

KAZALO

ZAHVALA.....	2
POVZETEK	3
1 UVOD	5
2 TEORETIČNI DEL.....	6
2.1 Slovensko gasilstvo	6
2.2 Zgodovina prostovoljnega gasilstva na Slovenskem	7
2.3 Prostovoljno gasilsko društvo Laporje	9
2.3.1 Ustanovitev društva.....	9
2.3.2 Gradnja gasilskega doma	10
2.3.3 Posodobitev opreme gasilskega društva.....	11
2.3.4 Razvoj društva v samostojni Sloveniji	12
2.3.5 Tekmovanja	14
2.3.6 Vključevanje z Gasilsko zvezo Slovenska Bistrica.....	14
2.3.7 Povezovanje z gasilci s Šolte na Hrvaškem	14
2.3.8 Sodelovanje z OŠ Gustava Šiliha Laporje	15
2.3.9 Vodstvo danes	15
3 EKSPERIMENTALNI DEL	17
3.1 Namen raziskave	17
3.2 Metodologija	17
3.3 Postopki zbiranja podatkov	17
3.4 Raziskovalni vzorec	17
3.5 Obdelava podatkov.....	17
3.6 Rezultati	18
3.6.1 Struktura članstva.....	18
3.6.2 Intervjuji	21
Povzetek intervju z Bogdanom Mastinškom in Slavkom Uršičem, ustanovnima članoma društva.....	21
Povzetek intervju s Perom Torovičem, predsednikom komisije za delo z veterani.....	23
Povzetek intervjuja z Marijo Onič, gasilsko veteranko.....	23
Povzetek intervju s Francem Pahičem, poveljnikom PGD Laporje.....	24
Povzetek intervjuja s Francem Ačkom, predsednikom društva	25
3.6.3 Analiza anket.....	26
4 ZAKLJUČEK.....	34
5 VIRI IN LITERATURA	36
6 PRILOGE	36

1 UVOD

Osnovni namen najine raziskovalne naloge je bil, osvetliti in raziskati delovanje gasilskega društva v Laporju nekoč in danes, ker o društvu ni bilo še nobenih sistematičnih zapisov.

To naju je zanimalo predvsem zaradi letošnje jubilejne 60–letnice delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Laporje in zaradi vedno večje priljubljenosti gasilstva v kraju. Ker sva tudi sama aktivna člana društva, je bila naloga za naju velik izziv in hkrati tudi pomemben doprinos k prepoznavanju pomena gasilstva v kraju.

Zanimalo naju je, kam segajo začetki delovanja društva, kdo so njegovi ustanovni člani, kje so imeli prvo orodjarno, kakšna je bila gasilska oprema v preteklosti, katere odmevne akcije so gasilci izvedli, kako se je društvo moderniziralo in kakšen je pomen gasilskega društva danes.

Zastavila sva si naslednje hipoteze:

- predvidevava, da so bili začetki delovanja društva zaradi slabe opreme in pretežno ročnega dela zelo težki;
- da je bilo tako v preteklosti kot danes v društvu več članov kot članic;
- da je delovanje društva vseskozi spremljalo pestro družabno življenje;
- da so laporski gasilci prepoznavni tudi izven meja KS Laporje
- da je bilo Prostovoljno gasilsko društvo Laporje tako v preteklosti kot danes med krajani Laporja zelo dobro sprejeto.

Dela sva se lotila z zbiranjem virov in literature. Prelistala sva gasilsko in župnijsko kroniko. Naredila sva več intervjujev z veterani in aktivnimi člani društva ter izvedla anketo med prebivalci Laporja.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Slovensko gasilstvo

Slovensko gasilstvo je humanitarna, nepolitična in domoljubna organizacija. Sestavljeno je iz članov, članic, veteranov in mladine, ki sodelujejo prostovoljno ali poklicno.

Gasilstvo je del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in je organizirano kot javna gasilska služba za gašenje in reševanje v primeru požara ter naravnih in drugih nesreč.

Država in tudi lokalne skupnosti – občine zagotavljajo danes delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Analiza ogroženosti, preventivne dejavnosti in uspešnosti izvajanja intervencij gašenja in reševanja kaže, da na področju varstva pred požarom, naravnimi in drugimi nesrečami dosegamo evropsko visoke standarde.

Različne organizacije, ki so aktivne na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, delujejo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Celoten sistem spada resorno v Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. [5]

Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba. Opravljajo jo poklicne in prostovoljne gasilske enote, katerih trajno in nemoteno delovanje zagotavljajo lokalne skupnosti in država.

Slovensko gasilstvo počasi prehaja iz kurativnega v preventivno dejavnost. To preobrazbo uspešno podpira država, ki z ustrezno zakonodajo in Nacionalnim programom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vzpodbuja preventivne dejavnike.

Pomembna dejavnika preventive sta tudi vzgoja in varnostna kultura.

Gasilske enote so organizirane kot:

- poklicne gasilske enote,
- prostovoljne gasilske enote v prostovoljnih društvih,
- industrijske gasilske enote v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah.

Danes je v Sloveniji 1376 prostovoljnih in industrijskih gasilskih društev, v katera je vključenih 122 600 članov. Na nivoju občine se društva povezujejo v gasilske zveze, ki jih je

v Sloveniji 110. Krovna organizacija lokalnih gasilskih zvez pa je Gasilska zveza Slovenije. [5]

Poklicne gasilske enote so organizirane kot javni gasilski zavodi oziroma poklicne gasilske enote v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah. Ustanavljajo jih lokalne skupnosti – občine in gospodarske družbe na podlagi predpisov o ustanavljanju zavodov in drugih organizacij. [4]

2.2 Zgodovina prostovoljnega gasilstva na Slovenskem

Prostovoljno gasilstvo ima na Slovenskem več kot 135-letno tradicijo. Njegovi začetki segajo v leto 1869. 18. 9. 1869 so namreč v Metliki v Beli krajini organizirali prvo prostovoljno gasilsko društvo, ki se je imenovalo požarna obramba.

Še posebej so čutili potrebo po stalni gasilski službi, ki bi bila vedno v pripravljenosti, v mestih, saj so se v njih najpogosteje razplamteli uničujoči požari. V Ljubljani so tako ustanovili požarno obrambo v okviru Južnega sokola, ki pa se ni obdržala, zato so leta 1870 ustanovili samostojno požarno obrambo. V Mariboru in Celju je prišlo do pobude za njeno ustanovitev leta 1879.

Kasneje so začela nastajati prostovoljna gasilska društva tudi drugje na Slovenskem z namenom, da bi njihovi člani organizirano gasili požare. Večina društev je nastala največkrat po manjših ali večjih požarih, pri katerih so bili ljudje nemočni. Uspešne akcije prvih požarnih obramb so spodbudile tudi druge, da so se začeli organizirano zbirati in da so zbirali sredstva za nakup orodja in opreme.

Do leta 1881 je bilo tako na Slovenskem že 39 gasilskih društev. Do 1. svetovne vojne je njihovo število naraslo na 380, leta 1927 pa jih je bilo že 580. Najbolj množično pa so začela društva nastajati v letih po 2. svetovni vojni. Tako je leta 1946 nastalo tudi Prostovoljno gasilsko društvo Laporje.

Ta društva pa so pomenila veliko več kot samo gašenje požarov. Pomembna so bila tudi z vidika kulturne enotnosti. Skozi delovanje v prostovoljnih gasilskih društvih so predvsem podeželski ljudje izkazovali pripadnost slovenskemu narodu in negovali patriotizem. Članstvo je skozi druženje utrjevalo slovenski jezik in gojilo narodnobuditeljsko zavest.

Ker je bil strah pred ognjem, tudi za gasilce, zelo močan, so se po pomoč zatekli tudi k svetnikom. Zaradi povezave z vodo je bil za zaščitnika pred ognjem izbran sv. Florjan. O tem pričajo votivne slike, na katerih so ga opremili z vedrom za vodo, zastavo in gorečim poslopjem. [5]



avtorica slike na steklo:
ANICA ZALETEL

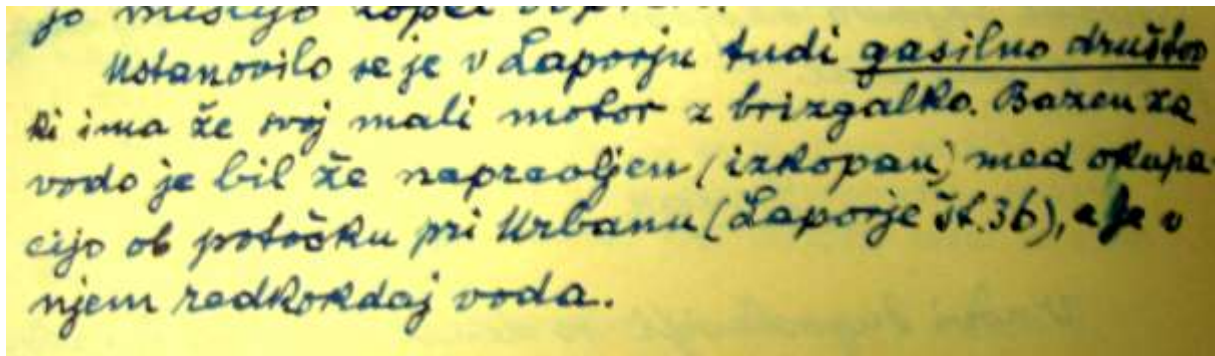
Slika 1: Zavetnik gasilcev, sv. Florjan

2.3 Prostovoljno gasilsko društvo Laporje

2.3.1 Ustanovitev društva

Zaradi večjega števila požarov in elementarnih nesreč so leta 1946 na pobudo ustanovnih članov Franca Štimca, Slavka Uršiča, Bogdana Mastinška, Antona Oniča, Feliksa Brgleza, Maksa Gumzeja, Martina Žgajnerja, Milana Šetarja in Jožeta Krajnca v Laporju ustanovili gasilsko društvo.

Prvi občni zbor društva je bil 26. 6. 1946. Za predsednika so izvolili Feliksa Brgleza, za poveljnika pa Maksa Gumzeja. [2]



Slika 2: Zapis v župnijski kroniki o ustanovitvi gasilskega društva iz leta 1946

Društvo je prvotno štel 15 operativnih članov. Oprema društva je bila zelo skromna. V svoji lasti so imeli le motorno brizgalno Rosenbauer, ki so jo med vojno v Laporje pripeljali Nemci z željo, da bi ustanovili Feuerwehr. Zaradi odpora v Laporju so Nemci brizgalno med vojno odpeljali v Studenice. Ob koncu vojne pa so skoraj popolnoma uničeno brizgalno pripeljali nazaj v Laporje. Največ zaslug za to dejanje je imel eden od ustanovnih članov društva, Franc Štimec.

Ob ustanovitvi društva je bila prva orodjarna v prostoru kaplanije v Laporju. Tam so imeli tudi prve sestanke. Ker je bil prostor v kaplaniji zelo vlažen, so kasneje orodjarno preselili k sosedu, Kondradu Motalnu (st.), ki jim je velikodušno odstopil del hiše.

Ker društvo ni imelo avtomobila, so člani na požare hiteli peš ali s kolesi. [3]

Nekaj let kasneje jim je kmetijska zadruga odstopila traktor in prikolico za prevoz na požare in tekmovanja.

Ker so bili gasilci povečini samouki in so imeli na področju tehnike in izboljšav v gašenju požarov primanjkljaj, je društvo nekaj svojih članov poslalo na gasilski tečaj v Medvode.

2.3.2 Gradnja gasilskega doma

Leta 1948 je bil na pobudo takratnega predsednika društva, Franca Mastinška, sprejet sklep o gradnji gasilskega doma. Predsednik društva je posodil nekaj denarja, da so lahko kupili gradbeni material. Dom so gasilci in občani gradili udarniško, z zbiralnimi akcijami denarja in gradbenega lesa.



Slika 3: Ena prvih operativnih desetih PGD Laporje

Leta 1960 je bila gradnja tako daleč, da si je društvo uredilo svoj prostor v domu in se vanj preselilo. Gasilsko društvo Poljčane je istega leta odstopilo svoj rabljeni orodni avtomobil laporskemu društvu. Gasilci so kupili tudi nekaj cevi in druge opreme. V tem času je k društvu pristopilo tudi nekaj novih članov, predvsem mladincev.

Ker so bile stalno prisotne finančne težave, je gradnja doma potekala zelo počasi in postopoma. Dogradili so stolp za sušenje cevi, dokončali garažo in garderobni prostor.

Ker je bil podarjeni gasilski avtomobil že dotrajan in ker je bilo težko dobiti rezervne dele, ga je društvo prodalo, z denarjem pa naredilo fasado na gasilski dom. [2]

2.3.3 Posodobitev opreme gasilskega društva

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bila največja pridobitev za društvo novo gasilsko vozilo IMV 1600. Avtomobil so kupili leta 1971, ko je bil predsednik društva Pero Todorovič. S to pridobitvijo je društvo močno povečalo svojo operativno dejavnost. Istega leta je bil zgrajen tudi gasilski bazen sredi vasi.



Slika 4: Krst gasilskega avtomobila IMV 1600, leta 1971

Leta 1974 so gasilci kupili novo motorno brizgalno Rosenbauer, kar je povečalo udarno moč društva pri posredovanju ob večjih požarih in poplavih.

V tem času je močno naraslo tudi članstvo v društvu. Gasilski dom je postal premajhen in odločili so se, da ga razširijo, preuredijo in posodobijo. Pri tej akciji se je zopet pokazala predanost in požrtvovalnost gasilcev, saj so vsa obnovitvena dela izvedli brezplačno, v svojem prostem času. Prenova gasilskega doma se je zaključila leta 1980. V domu je poleg gasilcev svoj prostor dobila tudi Krajevna skupnost Laporje.



Slika 5: Krst nove motorne brizgalne Rosenbauer leta 1974

V letu 1981 so gasilci dokupili novo kombinirano vozilo TAM 125 T10, s katerim so lahko hitro in uspešno ukrepali ob različnih priložnostih. Z njim je bilo npr. prepeljanih na milijone litrov pitne vode krajanom ob sušnih mesecih, vse dokler ni bilo zgrajeno vodovodno omrežje.

V tem času je bilo nabavljeno tudi novo moštveno vozilo TAM T 80.

Velik poudarek v društvu je bil na usposabljanju in izobraževanju članov, predvsem mladincev. [3]



Slika 6: TAM 125 T 10 z moštvom na vaji v Slov. Bistrici, leta 1982

2.3.4 Razvoj društva v samostojni Sloveniji

V obdobju, ko je Slovenija postala samostojna država, so v gasilskem društvu razvili nov društveni prapor, na pročelju gasilskega doma pa so v steno postavili kipec sv. Florjana. Nekdanjo garderobo so preuredili v prijeten družabni prostor.



Slika 7: Razvitje novega društvenega prapora, leta 1996

Zaradi dotrajanosti starega moštvenega vozila so leta 1998 kupili nov kombi Peugeot Boxer.

Po programu za financiranje požarnega varstva v Občini Slovenska Bistrica je bilo v letu 2001 PGD Laporje upravičeno do finančnih sredstev v višini 12,3 milijona SIT. Po tehtnem premisleku se je vodstvo in članstvo odločilo za nakup šasijske Mercedes Atego 1325, ki so jo nadgradili z vozilom GVC 16/25 tip EURO 2000. Ker je bilo potrebno zagotoviti za nakup še dobri dve tretjini finančnih sredstev, so člani gasilskega društva izvedli obsežno zbiralno akcijo med krajani in podjetji v občini in izven nje. Krajani Laporja so darovali okoli 300 m³ lesa, predvsem bukovine, ki so ga člani društva v zimskih mesecih podrli in prodali. Akcijo so izvedli v štirih skupinah, po področjih, kjer živijo člani društva. Vse stroške spravila in goriva so skupine pokrile same. Bilo je opravljenih preko 3100 delovnih ur, kar je bila velika akcija članov društva. [4]



Slika 8: Moštveno vozilo Peugeot Boxer Slika 9: Delovna akcija pri spravilu lesa leta 2000



Slika 10: Krst novega vozila GVC 16/25 leta 2001

2.3.5 Tekmovanja

V minulem letu je v PGD Laporje tekmovalo pet tekmovalnih enot: pionirji, pionirke, mladinci, mladinke in člani »A«.

V društvu dajejo prednost delu z mladino, kar je razvidno iz sestave članstva. V minulih letih so sodelovali na najvišjih tekmovanjih, celo na olimpijadi gasilske mladine v Varšavi na Poljskem leta 1989.

Člani »A« so leta 1992 na prvem državnem tekmovanju Republike Slovenije dosegli odlično 2. mesto, leta 1993 pa so sodelovali na mednarodnem gasilskem tekmovanju v Salzburgu v Avstriji in prav tako dosegli 2. mesto.

Prostore gasilskega doma krasi veliko pokalov in odličij še z drugih meddruštvenih tekmovanj. Skoraj vsako leto se vsaj z eno enoto uvrstijo na državno tekmovanje. V tem letu bo društvo zastopala enota mladink.

Mladinke so se v minulem letu udeležile srečanja slovenske in hrvaške gasilske mladine, ki je potekalo v Bedekovčini na Hrvaškem. Dosegle so 8. mesto. [po pripovedovanju Franca Pahiča]

2.3.6 Vključevanje z Gasilsko zvezo Slovenska Bistrica

PGD Laporje je vključeno v Gasilsko zvezo Slovenska Bistrica, ki spada med večje ter med boljše opremljene gasilske zveze v Sloveniji. Nastala je 2. 9. 1955 na pobudo vodilnih gasilskih funkcionarjev v občini. Gasilsko zvezo sestavlja 15 društev, 13 prostovoljnih ter dve industrijski gasilski društvi. Prostovoljna društva so razdeljena na tri sektorje. PGD Laporje spada v III. Sektor skupaj s PGD Poljčane, PGD Makole in PGD Videž. [4]

2.3.7 Povezovanje z gasilci s Šolte na Hrvaškem

Laporski gasilci že 20 let sodelujejo z gasilci z otoka Šolta. Seznanili so se v Svetozarevu, ki je bilo v preteklosti pobratena občina Slovenske Bistrice. Prijateljstvo in druženje se ni prekinilo niti v času vojne. Vsaj dvakrat na leto se izmenjajo obiski delegacij gasilcev. Veliko laporskih članov pa še individualno, v času dopusta, obiše otok Šolto, kjer si nabirajo nove moči za nadaljnje delo. V razgibanem in sproščenem vzdušju si gasilci vsakič izmenjajo bogate izkušnje. [po pripovedovanju Franca Pahiča]

2.3.8 Sodelovanje z OŠ Gustava Šiliha Laporje

Gasilci že vrsto let uspešno sodelujejo z osnovno šolo. Ker smo najbližji sosedi, je to porok za dobre medsosedske odnose.

Društvo za vaje in urjenje koristi šolsko igrišče. Šola večkrat poprosi društvo za prevoz z gasilskim kombiniranim vozilom.

Vsako leto nam ob mesecu požarne varnosti gasilci pripravijo dan odprtih vrat in privlačno predstavitev društva, kar med učenci vedno poveča zanimanje za vstop v društvo, tako da se gasilcem ni potrebno bati za podmladek. Slednje je razvidno tudi iz tabele o spolni in starostni sestavi društva, saj je v društvu kar 21 % osnovnošolcev.

Gasilci sodelujejo tudi pri pripravi in izvedbi božičnega sejma, odmevnega projekta naše šole. Kar nekaj delavcev šole je tudi uspešnih gasilcev, ki tvorno združujejo poklicno in ljubiteljsko pot.



Slika 11: Dan odprtih vrat PGD Laporje.

2.3.9 Vodstvo danes

Poveljstvo:

Poveljnik: Franc Pahič

Podpoveljnik: Branko Aksentijević

Podpoveljnik: Branko Pahič

Pomočnik poveljnika za radijske zveze in prvo pomoč: Branko Mlaker

Pomočnik poveljnika za zaščito dihal: Franc Tomažič

Vodja čete: Ivan Otorepec

Vodja oddelka – desetar: Bojan Kropec

Glavni strojnik: Dušan Brence

Orodjar: Anton Ačko

Upravni odbor:

Predsednik: Franc Ačko

Podpredsednik: Ivan Otorepec

Blagajnik: Aleš Podlesnik

Tajnica: Lidija Pahič

Član upravnega odbora: Branko Pahič

Predsednik mladinske komisije: Jože Pahič

Predsednica komisije za delo s članicami: Mira Mesarič

Predsednik komisije za delo z veterani: Pero Todorovič

Nadzorni odbor:

Predsednik: Branko Mlaker

Član: David Otorepec

Član: Dušan Brence

Častno razsodišče:

Predsednik: Štefan Polanec

Član: Danilo Podlesnik

Član: Štefan Rak

Član: Aleksander Robar

Član: Jože Šlamberger

3 EKSPERIMENTALNI DEL

3.1 Namen raziskave

Namen empirične raziskave je bil:

- ugotoviti starostno in spolno strukturo članstva,
- analizirati časovno delovanje članstva,
- opredeliti aktivne člane po činih in specializaciji,
- pojasniti odnos krajanov do PGD Laporje,
- ovrednotiti pomen gasilskega društva za razvoj kraja.

3.2 Metodologija

V raziskavi sva uporabila metodi raziskovalnih intervjujev in anketiranja.

3.3 Postopki zbiranja podatkov

Raziskovalne intervjuje sva izvedla v ustni obliki v mesecih decembru, januarju in februarju pri informatorjih doma. Ankete sva izvedla v mesecu januarju med krajanji Laporja.

3.4 Raziskovalni vzorec

Anketni vzorec so izpolnili krajanji Laporja. Vprašalnik je izpolnilo 50 oseb.

Intervjuvala sva naslednje informatorje: Franca Ačka, Franca Pahiča, Bogdana Mastinška, Pera Todoroviča, Slavka Uršiča in Marijo Onič.

3.5 Obdelava podatkov

Podatke sva obdelala ročno s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel.

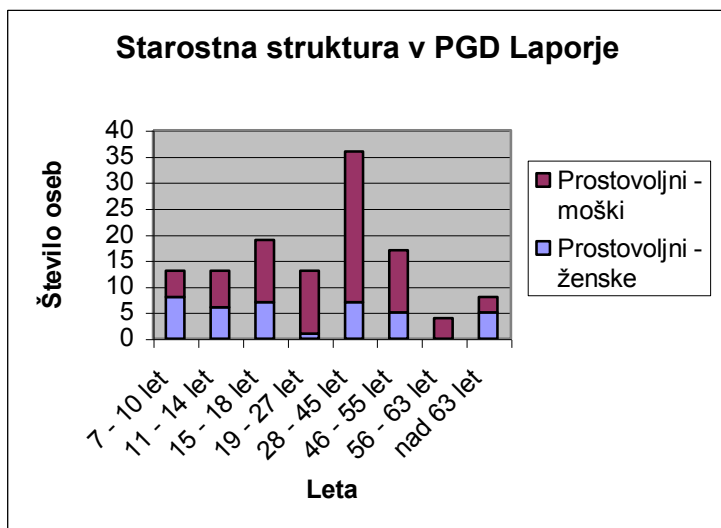
3.6 Rezultati

3.6.1 Struktura članstva

Prostovoljno gasilsko društvo Laporje šteje danes 123 članov. Spolna in starostna struktura je razvidna iz naslednje tabele. [podatke nama je posredoval poveljnik društva, Franc Pahič]

Tabela 1: Spolna in starostna struktura članstva

STAROST	Ženske	Moški	Skupaj
7–10 let	8	5	13
11–14 let	6	7	13
15–18 let	7	12	19
19–27 let	1	12	13
28–45 let	7	29	36
46–55 let	5	12	17
56–63 let	0	4	4
nad 63 let	5	3	8
Skupaj	39	84	123



Iz spolne in starostne strukture članstva je razvidno, da med gasilci prevladujejo moški, saj je teh kar 68 %, žensk pa 32 %. Moški so kot gasilci najbolj aktivni med 28 in 45 letom. Zanimivo je da narašča delež ženske populacije med pionirji, saj so po številu močnejše kot moški.

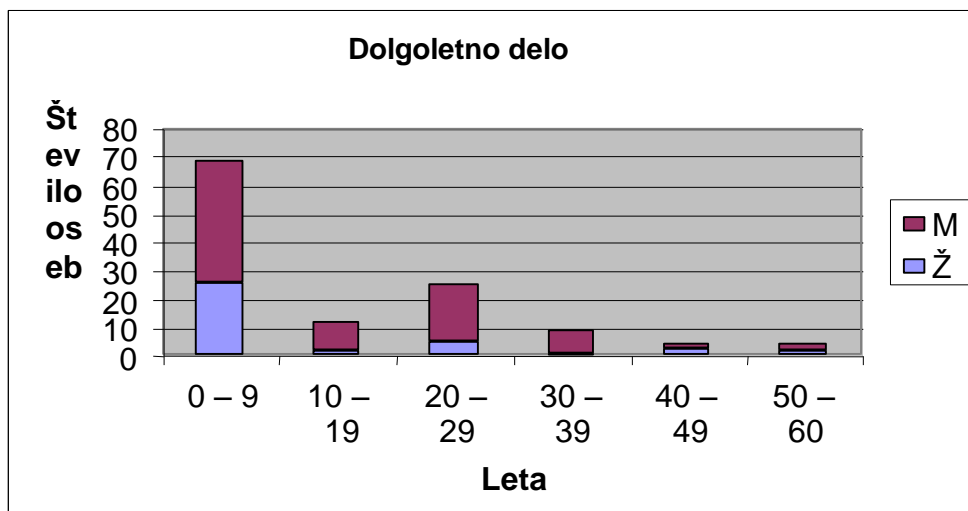


Slika 12: Članstvo PGD Laporje danes

Struktura večletnega članstva v Prostovoljnem gasilskem društvu Laporje je razvidna iz naslednje tabele:

Tabela 2: Dolgoletno delo v gasilski organizaciji

Leta	Ž	M	Skupaj
1–9	26	43	69
10–19	2	10	12
20–29	5	20	25
30–39	1	8	9
40–49	3	1	4
50–60	2	2	4



Iz grafa lahko ugotovimo, da so moški bolj vztrajni pri delu društva in imajo daljšo »delovno« dobo. Največ članov je v društvu od 1 do 9 let, in sicer kar 56 %. Z leti se članstvo manjša, čeprav je zanimiv podatek, da je kar 20 % članov v društvu že od 20 do 29 let. Društvo ima tudi nekaj gasilcev veteranov.

Tabela 3: Kadrovska sestava operativne enote Prostovoljnega gasilskega društva Laporje (II. kategorije)

Aktivni člani po činih

ČIN	Operativni – ženske	Operativni – moški	Rezervni – ženske	Rezervni – moški	Veterani – ženske	Veterani – moški	Skupaj
pripravnik	0	10	0	0	0	0	10
gasilec	2	11	0	0	0	0	13
gasilec I. stopnje	1	7	0	1	0	0	9
gasilec II. stopnje	2	11	4	5	5	0	27
nižji gasilski častnik	0	2	0	0	0	0	2
nižji gasilski častnik II. stopnje	0	2	0	0	0	2	4
gasilski častnik	0	6	0	0	0	1	7
gasilski častnik I. stopnje	1	1	0	0	0	0	2
gasilski častnik II. stopnje	0	3	0	0	0	0	3
višji gasilski častnik	0	1	0	0	0	0	1
višji gasilski častnik II. stopnje	0	1	0	0	0	0	1

Največ članov ima čin gasilec II. stopnje, na drugem mestu je čin gasilec in na tretjem pripravnik.

Aktivni člani po specializaciji (operativna enota)

SPECIALIZACIJA	Operativni – ženske	Operativni – moški	Rezervni – ženske	Rezervni – moški	Skupaj
strojnik	0	8	0	1	9
uporabnik dihalnega aparata	0	10	0	0	10
uporabnik radijskih postaj	0	6	0	0	6
tehnični reševalec	0	6	0	0	6
sodnik gasilskih in gasilsko-športnih disciplin	0	8	0	0	8
bolničar	1	5	0	0	6
mentor mladine	0	1	0	0	1
tečaj za poveljnika PGD	0	5	0	0	5

Iz tabele je razvidno, da je operativna enota glede specializacije dokaj pestra. Največ gasilcev je specializiranih kot uporabnikov dihalnega aparata, sledijo jim strojniki in sodniki. Le en gasilec pa je specializiran za mentorja mladine.

3.6.2 Intervjuji

Povzetek intervju z Bogdanom Mastinškom in Slavkom Uršičem, ustanovnima članoma društva

Gospod Mastinšek in gospod Uršič sta nama povedala o prvih začetkih društva in o gradnji gasilskega doma. Spominjata se, da so že med 2. svetovno vojno Nemci kupili črpalko za gašenje. Za požarno brambo so mobilizirali starejše može iz vasi, ki niso bili za fronto. Med vojno so pri Brencjevih ob potoku skopali zbirni bazen, ki pa zaradi takratnega pomanjkanja cementa ni bil nikoli dokončan.

Po vojni je bila na skupnem sestanku ustanovnih članov leta 1946 podana ideja o ustanovitvi društva na pobudo Maksa Gumzeja. Nujnost ustanovitve je narekovalo dejstvo, da je takrat veljala velika požarna ogroženost, saj je bilo veliko objektov lesenih in s slamnato kritino.

Prvi sestanek je bil v sušilnici sadja pri sedanji Poldekovi hiši v Laporski Gorci.

Motorno črpalko, ki so jo nekoč že pripeljali Nemci, a je bila med vojno prepeljana v samostan Studenice, je s kravjo vprego nazaj v Laporje pripeljal Franc Štimec.

Prvo orodjarna je bila v kaplaniji, nato pa v prostorih bivše posojilnice in hranilnice pri Motalnovih.

Prvi predsednik društva je bil Feliks Brglez, poveljnik Maks Gumzej, tajnik Martin Žgajner.

Z denarjem, zbranim s prostovoljnimi prispevki, in na pobudo predstavnikov Gasilske zveze Maribor so pričeli razmišljati o gradnji doma.

Prva ideja je bila, da bi gasilski dom gradili v trikotu pri Motalnovi hiši, za kar so zbrali že nekaj lesa, ki ga kasneje niso uporabili.

V obdobju, ko se je formirala občinska gasilska zveza, je prišlo do odločitve, da se dom gradi na temeljih predvidenega združnega doma, ki so jih naredili že leta 1948, a se gradnja ni nadaljevala. Stekla je akcija pridobivanja dovoljenj in soglasij za pridobitev zemljišča in za gradnjo. Večino denarja za gradnjo so takratni člani zbrali z lesom, in sicer smreko za ostrešja, hrast in bukev pa za železniške pragove, ki so jih sami otesali in prodali. V letih 1962 – 1963 so s tem denarjem kupili opeko. Prevozi so se vršili s prvim traktorjem v vasi, ki je bil združni. Gradnja sten se je izvedla leta 1963, strop in ostrešje pa naslednji dve leti. Potrebno je bilo veliko iznajdljivosti, saj je bilo takrat pomanjkanje gradbenega materiala. Vse delo se je opravljalo ročno, z veliko prizadevnostjo vseh takratnih članov in članic.

Pokritje doma je sledilo leta 1965, kar je bil za takratne člane velik dogodek.



Slika 13: Ustanovna člana društva Slavko Uršič in Bogdan Mastinšek

Povzetek intervju s Perom Torovičem, predsednikom komisije za delo z veterani

Gospod Todorovič se je včlanil v društvo že leta 1957 in je bil takrat eden najmlajših članov v društvu. Začetki so bili zelo borni, sestajali so se v Motalnovi hiši pri cerkvi, ker niso imeli ne orodjarne ne gasilskega doma. Tam so shranjevali skromno orodje in drugo opremo. Čeprav gospod Motaln ni bil član društva, jim je prostor dobrovoljno odstopil in zanj ni zahteval najemnine. Kasneje se je v društvo včlanil njegov sin, Kondrad Motaln ml. Takrat so začeli razmišljati o gradnji gasilskega doma na temeljih pri šoli, ki so bili narejeni za združni dom. Ker do gradnje združnega doma ni prišlo, jim je Občina Slovenska Bistrica odstopila zemljišče. Gradnja doma je zahtevala veliko entuziazma, požrtvovalnega dela in zbiralnih akcij med krajanji Laporja in okoliških vasi.

Na tiste čase ga vežejo zelo lepi spomini. Predvsem se spominja številnih akcij, ko so gasilci pomagali ljudem v stiski in reševali njihova življenja in imetje. Še posebej se spominja dogodka, ko je izbruhnil požar v Vrholah in je s starim »fičotom« prvi prišel na prizorišče požara. Mati ga je vsa objokana prosila, naj gre v gorečo hišo po njenega leto in pol starega otroka. Brez maske in ustrezne opreme je stekel v gorečo hišo in iz nje prinesel otroka. Nikoli ne bo pozabil občutka, ki ga je navdajal ob tem dejanju.

Povzetek intervjuja z Marijo Onič, gasilsko veteranko

Gospa Onič se spominja, da se je v gasilsko društvo včlanila v prvih letih po ustanovitvi društva. Začetki so bili zelo skromni. Druženje in sestanki so potekali v prostorih pri Motalnovih, v glavnem ob nedeljah, po prvi maši. Denar so takratni člani zbirali s prirejanjem vesellic pri takratni Posegetovi hiši v Laporju. Zato je bilo potrebnih veliko priprav, potrebno je bilo zabiti v tla veliko lesenih kolov za klopi in mize. Spominja se, da so za razsvetljava, ker takrat še ni bilo elektrike, postavili dvanajst velikih karbitnih svetilk, ki so razsvetljevale prostor. Na takšnih vesellicah so prodali po tristo litrov vina. Kupili so prašiča, ki so ga spekli v krušni peči, napravili sendviče in jih kasneje prodajali na veselici. Za vstopnino so prodajali šopke in s tem denarjem poplačali muzikante. Takratne veselice so bile zelo družabne, dosti se je prepevalo. Kot zanimivost nam je povedala, da so naredili zapor, v katerega so zapirali dekleta in žene, fantje in možje pa so morali plačati globo, da so jih rešili. To so storili z veseljem, saj je bil običaj, da so lahko z osebo, ki jim je bila všeč, na samem preživelih določen čas v zaporu.

Članice pri gradnji doma niso aktivno sodelovale, so pa priskrbele in pripravile hrano in pijačo.

Povzetek intervju s Francem Pahičem, poveljnikom PGD Laporje

Poveljnik PGD Laporje nama je v uvodu podrobneje predstavil usposabljanje in izobraževanje gasilcev. Gasilci poznajo osnovno izobraževanje, kjer pridobivajo splošno znanje, ki je potrebno za delovanje in pomoč ljudem v nesreči. Sledi izobraževanje – specializacija (nosilci dihalnih aparatov, tehnično reševanje, bolničar, delo z nevarnimi snovmi ...), kjer se gasilci izobražujejo za opravljanje nalog z določenega področja.

Vseskozi pa se morajo gasilci permanentno izobraževati, to pomeni, da obnavljajo znanje, ki so si ga pridobili za posredovanje v nesrečah, ter rokovanje s tehniko, ki postaja z razvojem in napredkom vse zahtevnejša.

Te specializacije opravljajo gasilci na Centru za izobraževanje na Igu pri Ljubljani.

Gasilske enote se delijo po kategorijah, ki predpisujejo usposobljenost in opremljenost določene enote. PGD Laporje spada v II. kategorijo, kar pomeni, da mora operativno enoto sestavljati minimalno 23 gasilcev.

Laporska enota je z letošnjim letom dosegla minimalno zagotavljanje kadra za II. kategorijo, v nekaterih specialnih znanjih pa jo že presega, kot na primer za uporabnika dihalnega aparata, saj je za drugo kategorijo predpisano osem članov, v laporski enoti pa jih je deset; za tehnično reševanje so predpisani štirje člani, v laporski enoti pa je usposobljenih šest članov.

Po planu izobraževanja do leta 2009 so si zadali cilj, da predpisano minimalno zagotavljanje kadra presežejo za 100 %.

Največji finančni zalogaj jim predstavlja oprema, saj vedo, da so za sodobno vozilo z opremo, ki ga imajo, odšteli kar blizu 40.000.000,00 SIT. To je vozilo Mercedes Atego GVC 16/25.

Na področju opremljenosti morajo do leta 2009 v celoti opremiti operativno enoto 23 članov z osebno zaščitno opremo, kar znaša približno 200.000,00 SIT po osebi.

Veliko pozornost posvečajo vključevanju mladih v operativno enoto. Ko so mladinci stari od 16 do 18 let, imajo status pripravnika. V tem času lahko opravljajo najprej osnovni tečaj za gasilca, po enem letu pa še nadaljevalni tečaj za gasilca. Ko dopolnijo 18 let in če so psihofizično zdravi, postanejo operativni gasilci prostovoljnega gasilskega društva. V društvu prav v tem času 10 pripravnikov obiskuje osnovni tečaj za gasilca. Z njihovim delom in angažiranostjo so zelo zadovoljni.

Povzetek intervjuja s Francem Ačkom, predsednikom društva

Gospod Ačko nama je pojasnil, da PGD Laporje uresničuje naloge, predpisane v Zakonu o gasilstvu, Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in drugimi podzakonskimi akti. Gasilsko društvo Laporje deluje na območju krajev: Laporje, Križni Vrh, Dolgi Vrh, Razgor, Zgornja Brežnica, Hošnica, Vrhole, Kočno in Drumlažno.

Gasilsko društvo Laporje šteje 123 članov in članic, ki se vseskozi izobražujejo in usposablajo tako pri šolanju za posamezno stopnjo od gasilca do častnika, kakor tudi pri vajah in tekmovanjih. Društvo je zelo dobro opremljeno in usposobljeno tako za preventivo, kot za intervencijsko delovanje. Društvo domuje v središču Laporja v domu, ki ima v spodnjem delu klubske prostore ter dve garaži za avtomobile in opremo, v zgornji etaži pa sta sejna soba in stanovanje. V naslednjem obdobju načrtujejo prenovo ostrešja in s tem pridobitev večnamenskega prostora.

Udarno moč predstavlja sodobno izdelana in opremljena gasilska avtociстerna, ki s sodobno opremo zagotavlja varno in hitro intervencijo.

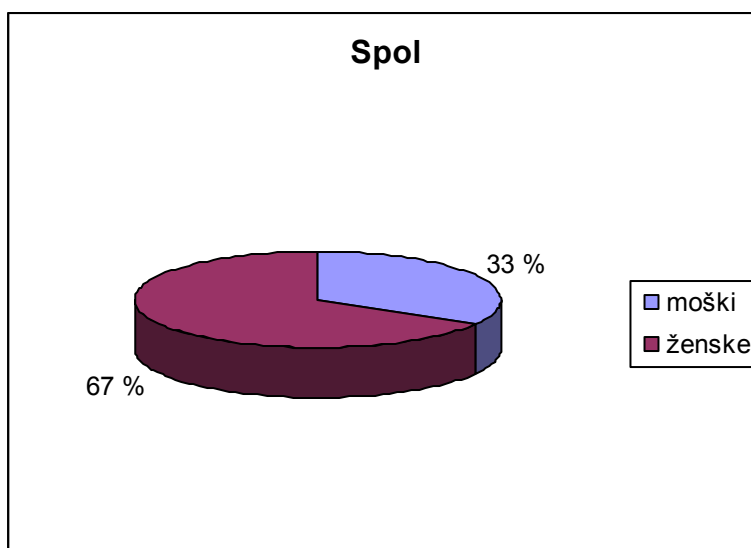
Mesečno izvajajo preventivne preglede in vzdrževanje opreme v domu ter pregled hidrantov in naprav na terenu.

Društvo posveča veliko pozornost tudi svojemu podmladku, saj je nanj zelo ponosno. V njegovem okviru delujejo: naslednje mladinske tekmovalne enote: pionirji, pionirke, mladinci in mladinke. Te enote društva so v minulem obdobju dosegle pomembne rezultate na občinskem, regijskem in državnem nivoju.

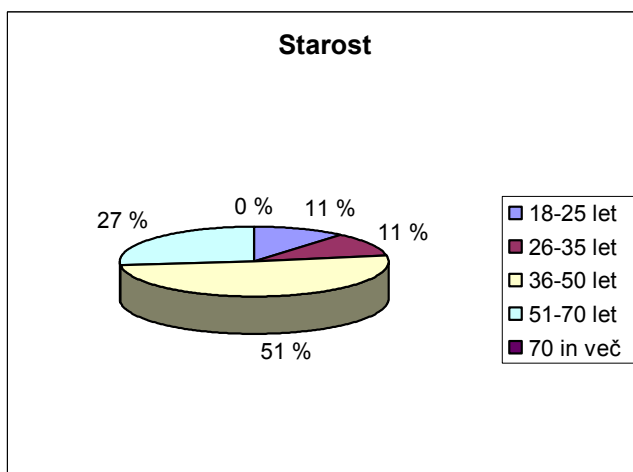
Društvo aktivno sodeluje tudi z drugimi društvi in organizacijami v kraju, organizira razne prireditve in druženja. Vsako leto prireja gasilsko veselico z znanim ansamblom, organizira postavljanje mlaja, sodeluje z osnovno šolo pri organizaciji božičnega sejma ...

Za dejavnost društva so potrebna velika finančna sredstva. Cca. 25 % predstavlja dotacija občine, ostalo pa morajo zbrati gasilci sami. V veliko pomoč so jim prostovoljni prispevki krajanov, ki zaupajo in cenijo njihovo plemenito delo.

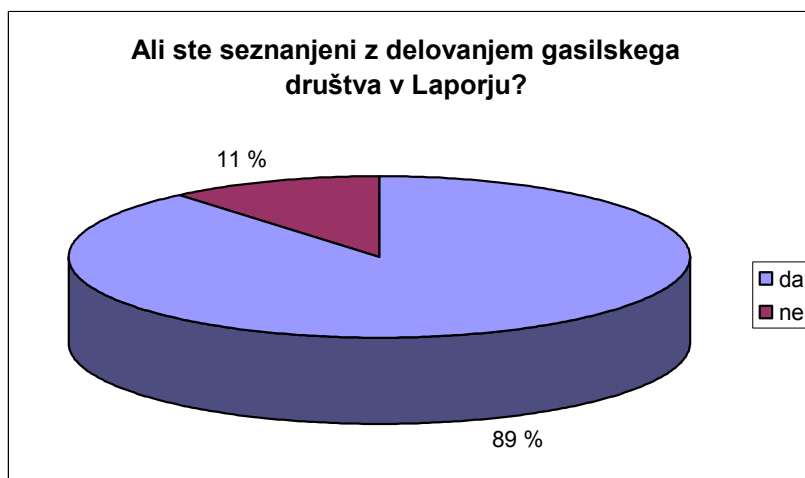
3.6.3 Analiza anket



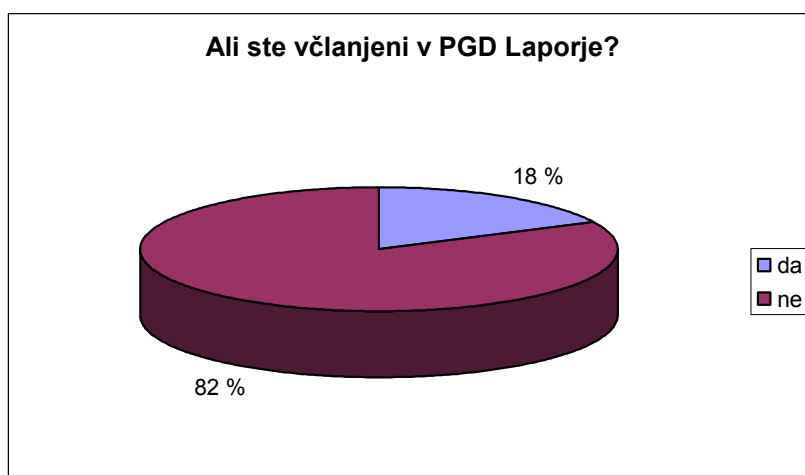
Graf 1: Med anketiranimi osebami je bila večina oseb ženskega spola (67 %), ostali so bili moški (33 %).



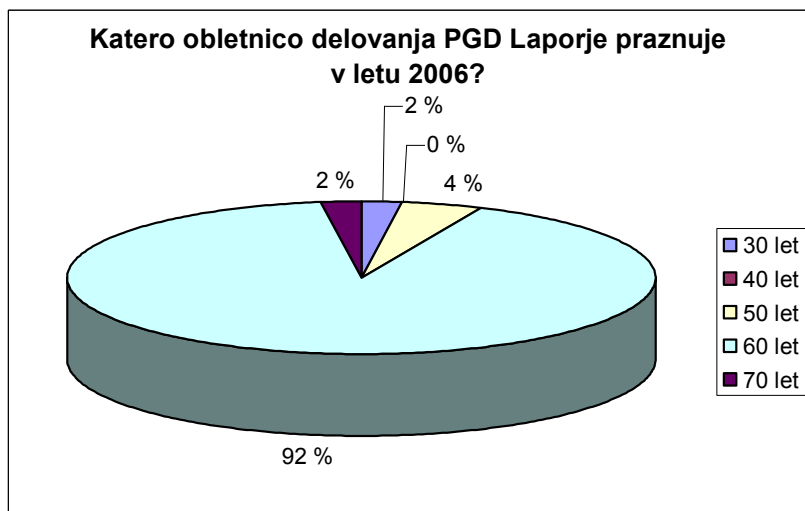
Graf 2: Okoli polovica anketirancev (51 %) je starih med 38 in 50 let, malo več kot četrtnina (27 %) anketirancev pa je stara med 51 in 70 let.



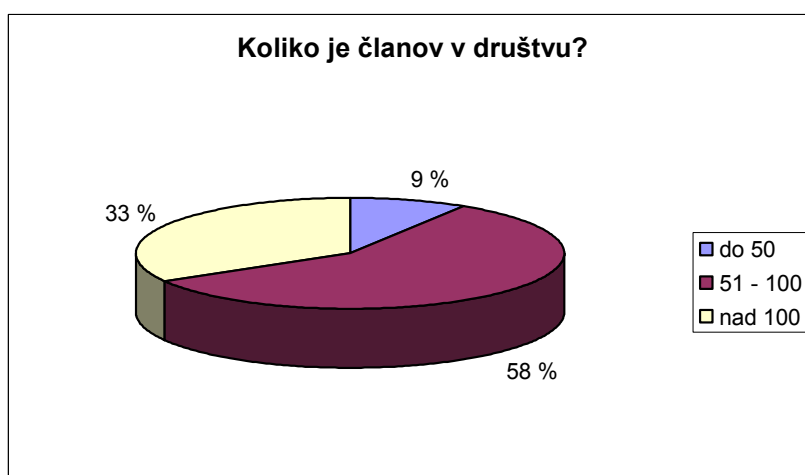
Graf 3: Rezultat dokazuje, da je večina anketirancev (89 %) seznanjena z delovanjem gasilskega društva v Laporju.



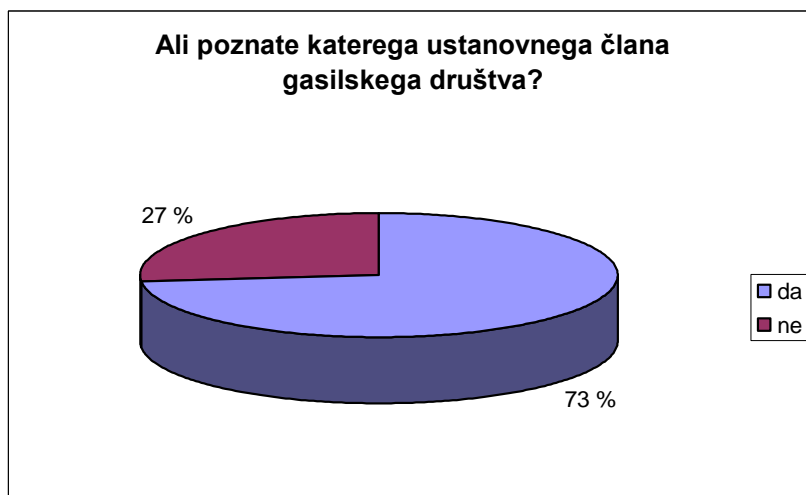
Graf 4: Iz grafa je razvidno, da je izmed anketiranih oseb malo članov društva (le 18 %). Predvidevava, da zato, ker sva izvedla anketo med naključno izbranimi osebami.



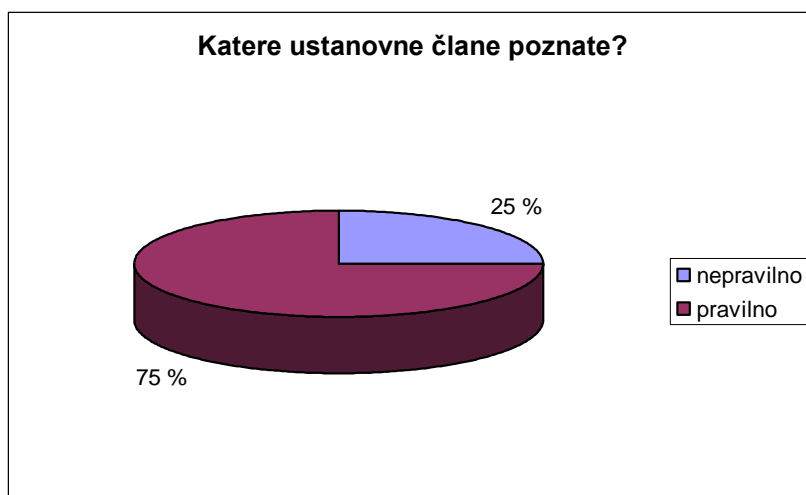
Graf 5: Velika večina anketirancev (92 %) je seznanjena, da PGD Laporje v letošnjem letu praznuje 60 let delovanja. Ostalih 8 % anketirancev je odgovorilo narobe. Največ izmed slednjih (kar 4 %) je bilo mnenja, da PGD Laporje praznuje 50-letnico.



Graf 6: Iz grafa je razvidno, da anketiranci (58 %) še vedno mislijo, da PGD Laporje šteje le od 51 do 100 članov. Predvidevava, da je za to kriv porast mladine v preteklih letih, ki anketirancem ni poznan, je pa dvignil število članov v društvu na več kot 100.



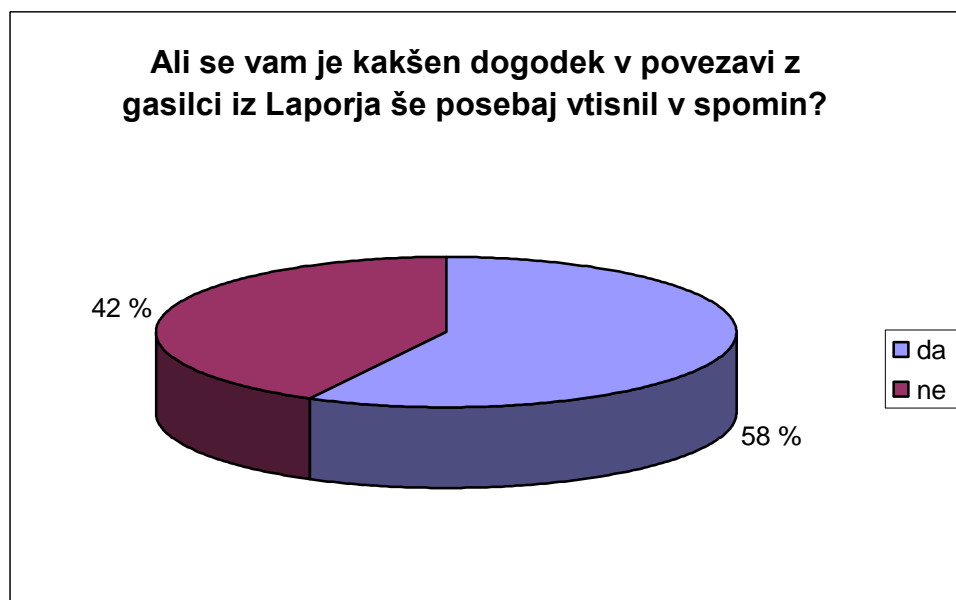
Graf 7: Graf prikazuje, da večina anketirancev (73 %) pozna vsaj enega ustanovnega člana društva, ostalih 27 % anketirancev pa je odgovorilo, da ne pozna nobenega ustanovnega člana društva.



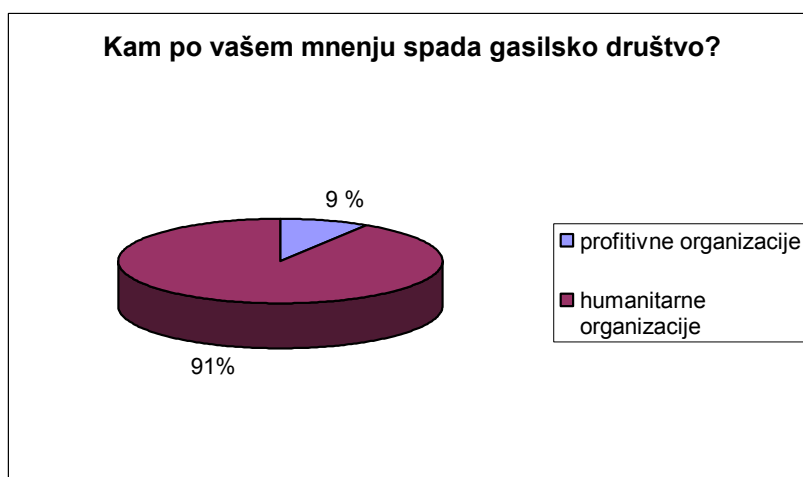
Graf 8: Na vprašanje, katere ustanovne člane društva poznajo, je izmed prejšnjih 73 % anketirancev, ki so odgovorili z da, kar 75 % navedlo vsaj enega izmed ustanovnih članov, ki je bil v resnici med ustanovitelji društva. Najpogostejši odgovori so bili: Bogdan Mastinšek, Feliks Brglez, Franc Kac in Slavko Uršič. 25 % anketirancev je navedlo napačne ustanovne člane. Predvidevava, da so te osebe mlajše, ali pa so se v te kraje priselile.



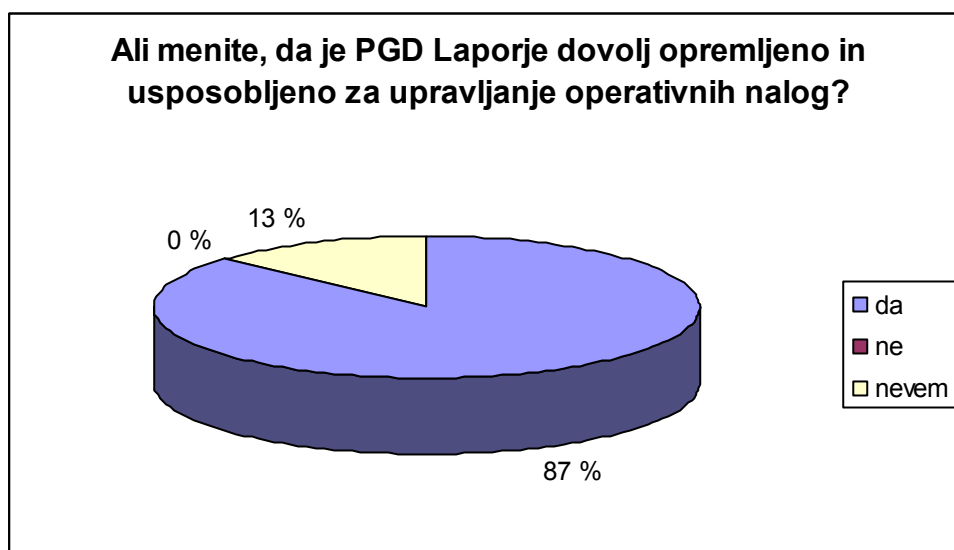
Graf 9: Iz grafa je razvidno, da se veliki večini anketirancev (91 %) zdi delovanje društva pozitivno za razvoj kraja.



Graf 10: Več kot polovici anketiranih oseb (58 %) je v spominu ostal vsaj eden dogodek, ki je v povezavi z gasilci. Večina se spominja veselih dogodkov (izvedba gasilskih vesellic, dobrih rezultatov na tekmovanjih, občnih zborov društva, krsta gasilskega vozila), nekaj se pa jih spomni dogodkov, ko so jim gasilci pomagali v nesreči (sanacija plazua, požar).



Graf 11: Iz grafa je razvidno, da skoraj vsi anketiranci (91%) vedo, da gasilsko društvo spada med humanitarne organizacije (za svojo pomoč ne prejema plačila).



Graf 12: Večina anketirancev (87 %) meni, da je PGD Laporje dovolj opremljeno in usposobljeno za opravljanje operativnih nalog, 13 % anketirancev pa je odgovorilo, da ne ve, ali je društvo dovolj opremljeno in usposobljeno.



Graf 13: Iz grafa je razvidno, da bi velika večina anketirancev (62 %) ocenilo delovanje PGD Laporje z najvišjo oceno, 31 % anketirancev s prav dobro oceno, nekaj anketirancev pa bi jim namenilo dobro oceno. Z najslabšo oceno ni delovanja društva ocenil nihče. Iz rezultata sklepava, da PGD Laporje na svojem področju zelo dobro deluje in da so ga ljudje pozitivno sprejeli.

3.7 Razprava

Rezultati anketnega vprašalnika so pokazali, da so Laporčani zelo dobro seznanjeni z delovanjem gasilskega društva. Veliki večini anketirancev se zdi delovanje društva pozitivno za razvoj kraja. Dobro poznajo prireditve in dejavnosti gasilcev. Večina se spominja veselih dogodkov (izvedba vesellic, občnih zborov, krsta gasilskega vozila ...), nekaj pa se jih spomni tudi dogodkov, ko so jim gasilci pomagali v nesreči.

Za dejavnost društva so potrebna velika finančna sredstva, ki so jih krajani po svojih močeh pripravljene prispevati, saj večina ve, da gasilsko društvo spada med humanitarne organizacije, ki za svojo dejavnost ne prejema plačila.

Velika večina anketirancev je seznanjena, da PGD Laporje v letošnjem letu praznuje 60 let delovanja. Ker bo to za Laporje velik praznik, ga že nestrpno pričakujejo.

3. 8 Izhodišča za nadaljnje raziskave

Z raziskovalno nalogo sva raziskala in podrobneje spoznala delovanje PGD Laporje nekoč in danes. Zanimivo bi bilo raziskati še zgodovino gasilskih društev v drugih večjih naseljih Občine Slovenska Bistrica in narediti primerjavo.

4 ZAKLJUČEK

Ob zaključku raziskovalne naloge sva ugotovila, da sva potrdila vse hipoteze, ki sva si jih zastavila na začetku najinega dela.

Začetki delovanja PGD Laporje so bili zaradi slabe opreme in pretežno ročnega dela zelo težki. Starejši informatorji so nama povedali, da je društvo imelo v lasti le zastarelo motorno brizgalno Rosenbauer, ki so jo med vojno v Laporje pripeljali Nemci. Med vojno so ročno kopali tudi zbirni bazen za vodo, ki pa zaradi pomanjkanja cementa ni bil nikoli dokončan.

Tudi z gradnjo gasilskega doma je bilo veliko zapletov zaradi pomanjkanja gradbenega materiala in finančnih sredstev. Toda z entuziazmom, požrtvovalnim delom in zbiralnimi akcijami med krajanji Laporja so gasilski dom zgradili in se vanj preselili leta 1960.

Tako v preteklosti kot danes je bilo v društvu več članov kot članic, kar je najbolj razvidno iz spolne strukture članstva. Moških je kar 68 %, žensk pa 32 %. Zanimivo pa je, da narašča delež ženske populacije med pionirji, saj so po številu močnejše kot moški. Slednje lahko razloživa z vedno večjo emancipacijo žensk v sodobnem svetu.

Ugotovila sva, da je delovanje društva vseskozi spremljalo pestro družabno življenje. Starejši informatorji so nama zaupali, da so denar zbirali s prirejanjem veselic. Tudi anketiranci so bili mnenja, da gasilci dobro skrbijo za družabno življenje v kraju s postavljanjem mlaja, prirejanjem velikih vrtnih veselic, z dnevi odprtih vrat ...

PGD Laporje je bilo med krajanji Laporja vselej dobro sprejeto. Že v preteklosti so ljudje radi darovali gasilcem, ker so cenili njihovo požrtvovalno delo. Krajanji Laporja tudi danes naklonjenost gasilstvu potrjujejo z izrednim odzivom s prostovoljnimi prispevki za novoletne koledarje. Anketiranci so bili mnenja, da je gasilsko društvo zelo pozitivno za razvoj kraja. Vedno boljše je tudi sodelovanje z osnovno šolo, saj so v mesecu oktobru, tj. mesecu požarne varnosti, pripravili predstavitev njihovega dela za učence, v mesecu decembru pa so sodelovali na božičnem sejmu.

Gasilci so zelo uspešni tudi na raznih tekmovanjih, kjer dosegajo zelo dobre rezultate. Ker v društvu dajejo prednost delu z mladino, so v minulih letih sodelovali na najvišjih tekmovanjih, celo na olimpijadi gasilske mladine v Varšavi na Poljskem. Skoraj vsako leto se vsaj z eno enoto uvrstijo na državno tekmovanje. V tem letu bo društvo zastopala enota mladink. Prostore gasilskega doma krasi veliko pokalov in odličij iz različnih tekmovanj.

Zanimivi so tudi stiki, ki so jih laporski gasilci navezali z gasilci z otoka Šolta na Hrvaškem. Prijateljstvo in druženje se ni prekinilo niti v času vojne. Vsaj dvakrat na leto se izmenjajo

obiski delegacij gasilcev, ki si v razgibanem in sproščenem vzdušju vsakič izmenjajo bogate izkušnje.

V tem letu praznuje PGD Laporje 60 let svojega obstoja, ki ga bo slavnostno obeležilo v mesecu juniju s kar nekaj odmevnimi prireditvami. Uspešno delovanje društva v preteklosti je porok za kvalitetno delo tudi v prihodnosti.

Upava, da sva z najino raziskovalno nalogo razjasnila pomen gasilstva v Laporju, ki je v današnjem času še kako aktualno.

5 VIRI IN LITERATURA

1. Župnijska kronika cerkve sv. Filipa in Jakoba
2. Gasilci Laporja ob 40-letnici, Slovenska Bistrica, 1986, str. 23-27
3. Bilten PGD Laporje: Ob 55-letnici delovanja in krstu nove avtocisterne, Slovenska Bistrica, 2001, str. 5-6.
4. 50-let Gasilske zveze Slovenska Bistrica, Slovenska Bistrica, 2005, str 47-48
5. www.gasilec.net/
6. www.gasilska-zveza.si

Ustni viri/ informatorji:

1. Bogdan Mastinšek,roj. 16.11.1928, Laporje 28, ustanovni član društva
2. Slavko Uršič, roj. 22.5.1927, Laporje 68, ustanovni član društva
3. Pero Todorovič, roj. 29.6.1938, Laporje 63, predsednik komisije za delo z veterani
4. Marija Onič, roj. 29.6.1924, Laporje 86, gasilska veteranka
5. Franc Pahič, roj. 5.2.1967, Laporje 30, poveljnik PGD
6. Franc Ačko, roj. 19.2.1963, Laporje, predsednik PGD

6 PRILOGE

- Zapiski iz knjige požarov
- Seznam udeležencev iz igre Plamen
- Dopis – DVD Šolta
- Prva stran statuta PGD Laporje
- Vabilo na 60. občni zbor PGD Laporje
- Anketni vprašalnik